

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Historia 1a2

Tema: Vardagsliv i krig

Koppling till styrdokument

	Olika historiska frågeställningar och förklaringar kring långsiktiga historiska förändringsprocesser i ett kronologiskt perspektiv som speglar både kontinuitet och förändring, till exempel befolkningsutveckling, statsbildning, jordbrukets utveckling och olika syn på människors värde, på makt och på könsmönster.
Centralt innehåll	Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen i Sverige och globalt samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välbefinnande, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter, jämställdhet, men också kolonialism, diktaturer, folkmord och konflikter.
Betygskriterium (E)	Eleven kan översiktligt redogöra för förändringsprocesser, händelser och personer under olika tidsperioder samt för olika tolkningar av dem. Dessutom kan eleven översiktligt redogöra för förloppen av förändringsprocesserna och händelserna samt deras orsaker och konsekvenser. Eleven ger exempel på några enskilda personer och förklarar översiktligt deras betydelse för olika skeenden.

[Gy11, Historia 1a2]

Lärrarledda instruktioner

1. Introduktion till ämnet (10 min)

- Presentera temat Vardagsliv i krig under första världskriget.
- Förklara hur kriget påverkade civila liv och samhällsstrukturer.
- Ge exempel på hur olika grupper (kvinnor, barn, arbetare) påverkades.
- Diskutera syftet med lektionen och vad eleverna kan förvänta sig att lära sig.

2. Gruppdiskussion (15 min)

- Dela in klassen i mindre grupper.
- Ge varje grupp en specifik aspekt av vardagsliv under kriget (ex. matbrist, arbete, utbildning).
- Låt grupperna diskutera och förbereda en kort redovisning av sina tankar.
- Tillhandahåll material för anteckningar.

3. Presentationsdel (15 min)

- Varje grupp presenterar sina diskussioner för klassen.
- Öppna för frågor och reflektioner från övriga elever.
- Notera viktiga punkter och insikter på tavlan.
- Uppmuntra till vidare diskussion.

4. Sammanfattning och avslutning (10 min)

- Gör en gemensam sammanfattning av vad som diskuterats och lärt sig.
- Fråga eleverna om några synpunkter på hur detta tema relaterar till dagens samhälle.
- Presentera eventuell hemuppgift kopplad till temat.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Krigsbilden i media:** Hur medierna framställde vardagslivet under kriget och dess effekter.
- **Familjens roll:** Hur familjestrukturer förändrades under krigstid.
- **Mat och resursfördelning:** Diskutera hur matbrist och rationering påverkat människors liv.
- **Utbildning:** Hur utbildningen förändrades under kriget och dess påverkan på ungdomar.
- **Sociala förändringar:** Hur klasskillnader och kvinnors roll förändrades under kriget.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Krig	En konflikt mellan organismer av en art eller mellan olika arter. Kan även referera till krig mellan nationer.	Från fornnordiska "krið", som betyder strid.

Rationering	Begränsning av tillgången till vissa varor för att fördela dem rättvist.	Från latin "rationare", som betyder att räkna eller beräkna.
Civil	Som rör medborgare eller civilbefolkning, särskilt i samband med krig.	Från latin "civilis", vilket betyder medborgerlig.

Diskussionsfrågor

- A. Hur förändrades synen på kvinnors roll under första världskriget och hur påverkar det oss idag?
- B. Vad tror ni om de långsiktiga effekterna av materiel och resursbrist på civila under kriget?
- C. Hur kan vi se liknande situationer relaterat till kris och förändring i dagens samhälle?

Aktivitet

Eleverna delas in i grupper och får skapa en kort dramatisk skildring av en vanlig familjs liv under första världskriget. De kan inkludera moment som matbrist, arbete och förändrade roller. Varje grupp får 20 minuter på sig att förbereda och sedan framföra sin scen för klassen. Denna aktivitet hjälper eleverna att både engagera sig kreativt och reflektera över den historiska verkligheten.

Exit-ticket

Fråga

1. Hur påverkade första världskriget vardagen för civilbefolkningen?
2. Vilka grupper var mest påverkade av kriget?
3. Hur förändrades kvinnors roll under kriget?
4. På vilka sätt användes medierna under första världskriget?
5. Vad var rationering och varför infördes det?
6. Hur påverkade kriget utbildningen?
7. Vad innebär sociala förändringar i samband med krig?

Svar

Det ledde till matbrist, förändrade arbetsroller och bristen på resurser.

Kvinnor, barn och arbetare var särskilt berörda av kriget.

Kvinnor tog allt oftare jobb som tidigare varit förbehållet män.

De användes för att rapportera om kriget och inspirera till patriotism.

Rationering var en åtgärd för att fördela begränsade resurser rättvist under krigstid.

Utbildningen påverkades av resursbrist och förändrade familjestrukturer.

Det innebär förändringar i klassstrukturer och roller i samhället.

8. Vilka långsiktiga effekter kan vi se av det första världskriget idag? Förändringar i könsroller och en ökad medvetenhet kring mänskliga rättigheter.

Hemuppgift

Som hemuppgift kan eleverna åläggas att skriva en kort uppsats om hur vardagslivet under första världskriget har påverkat deras nuvarande tankar kring krig och fred. Detta arbete ska vara minst 2 A4-sidor och innehålla både egna reflektioner och källor från lektionen. De ska sträva efter att KOPPLA sina insikter till dagens samhället.

Citat

"Den som inte lär från historien är dömd att upprepa den." – George Santayana, 1905. Detta citat påminner oss om vikten av att förstå och lära av det förflutna, särskilt i kontexten av hur krigen har påverkat människors liv.

Tags: [Lektion](#)